

Finansutskottet

Statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om restaurering av natur (restaureringsförordning)

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om restaurering av natur (restaureringsförordning) (U 76/2022 rd): Ärendet har lämnats till finansutskottet för eventuella åtgärder.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- budgetråd Armi Liinamaa, finansministeriet
- förstråd Erno Järvinen, jord- och skogsbruksministeriet
- miljöråd Olli Ojala, miljöministeriet
- utredningschef Matleena Kniiwilä, Naturresursinstitutet
- ledande expert Tuula Kurikka, Forststyrelsen
- ledande sakkunnig i EU-relaterade skogsfrågor Jaana Kaipainen, Finlands skogscentral
- ekonomie doktor, forskare Paavo Järvensivu, forskningsenheten BIOS
- ledande expert Minna Ojanperä, Finlands näringsliv rf
- forstdirektör Marko Mäki-Hakola, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- chef för EU-relaterade skogsfrågor Majja Rantamäki, Skogsindustrin rf.

SKRIVELSE

Förslag

Kommissionens förslag innehåller en förordning om restaurering av natur och en konsekvensbedömningsrapport i anslutning till den. Genom förordningen ska omfattande befogenheter att anta delegerade akter och genomförandeakter delegeras till kommissionen. Kommissionen motiverar sitt handlande med behovet att garantera att rättsakten blir direkt tillämplig och konsekvent i alla medlemsstater.

Utlåtande FiUU 17/2022 rd

I förordningen ska för att mer effektivt fullgöra skyldigheterna i habitat- och fågeldirektivet samt ramdirektivet om vatten och direktivet om en marin strategi föreskrivas om tidsfrister för att uppnå de mål som fastställs i direktiven. Målen ska också kompletteras med viktiga skyldigheter och nya mål med tanke på förbättringen av tillståndet för naturen. Dessutom ska förordningen stödja unionens strategi för biologisk mångfald i fråga om skyddet av pollinatörer samt förbättra tillståndet för naturen i urbana miljöer, jordbruks- och skogsmiljöer samt strömmande vatten.

I förslaget framläggs en strategi för att uppnå målen, enligt vilken varje medlemsstat ska utarbeta en restaureringsplan inklusive metoder för att uppnå målen. Genomförandet av planerna ska övervakas med hjälp av rapportering.

De årliga kostnaderna för Finland uppskattas enligt kommissionen uppgå till 931 miljoner euro. Det motsvarar 12,6 procent av de beräknade totala kostnaderna för medlemsstaterna. Finlands bidrag till EU:s budget är för närvarande 1,77 procent. Kommissionen uppskattar att Finland årligen kommer att få 9,7 miljarder euro beräknade fördelar till följd av ökningen av ekosystemtjänster.

Kommissionens förslag skulle kräva utgifter i EU:s budget på uppskattningsvis 25,5 miljoner euro före 2027. Dessa skulle täckas genom omfördelning av medel och förslaget skulle därför inte öka Finlands bidrag till EU-budgeten.

Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet har tagit ställning till förslaget allmänt och detaljerat i fråga om restaurering av naturmiljö, avlägsnande av barriärer i strömmande vatten, jordbruksmiljöer, skogsmiljöer, nationella restaureringsplaner, förordningens budgetkonsekvenser, delegerade akter och genomförandekatter samt den rättsliga grunden. Nedan följer allmänna ställningstaganden och ställningstaganden om budgetkonsekvenser i stora drag.

Statsrådet anser det nödvändigt att stärka åtgärderna för att förbättra tillståndet för naturen i syfte att stoppa förlusten av biologisk mångfald och vända den nedåtgående trenden. Statsrådet anser det viktigt att åtgärderna riktas på ett kostnadseffektivt och verkningsfullt sätt till alla sektorer som är väsentliga för den biologiska mångfalden.

Statsrådet anser att målen och skyldigheterna i förordningen bör vara ambitiösa men genomförbara i medlemsstaterna. Uppnåendet av målen är förknippat med osäkerheter, såsom brister i informationen. Statsrådet betonar vikten av att fästa uppmärksamhet vid medlemsstaternas olika utgångslägen och förhållanden när målen för förslaget fastställs. Förteckningen över åtgärder för att förbättra tillståndet för naturen i bilagorna till förordningen bör förbli exemplifierande.

Statsrådet anser det nödvändigt att eftersträva en avsevärd minskning av förslagets kostnadseffekter för statsfinanserna. Statsrådet betonar budgetbefogenhetens betydelse. För att uppnå en godtagbar helhetslösning krävs enligt den preliminära bedömningen att kostnaderna minskas avsevärt samt att medlemsländernas handlingsutrymme och flexibiliteten i utbudet av metoder tryckas eller utökas.

Utlåtande FiUU 17/2022 rd

Statsrådet konstaterar att man i den fortsatta behandlingen ska beakta social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet för att nå en balanserad helhetslösning. Statsrådet tar ställning till statliga finansieringsbehov separat som en del av förfarandena som gäller planen för den offentliga ekonomin och budgeten. Det är viktigt att utreda de kostnader som förslaget medför närmare som en del av den fortsatta beredningen.

Statsrådet betonar att den administrativa börda som förslaget medför måste begränsas. Därför kräver de föreslagna övervaknings- och rapporteringsskyldigheterna ytterligare granskning.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Bakgrund

I kommissionens förslag fastställs det allmänna målet att främja biologisk mångfald, och för att uppnå detta uppställs för olika ekosystem flera bindande mål och skyldigheter som syftar till att förbättra naturens tillstånd. Målen ska ställas upp för ekosystem på land, kustnära ekosystem och sötvattens ekosystem samt för marina ekosystem. Målen ska uppnås genom nationella restaureringsplaner, och EU ska följa upp genomförandet av dessa planer. Avsikten är att ge EU möjlighet att vidta åtgärder som är bindande för medlemsstaterna, vilket innebär att kommissionen genom förordningen ges omfattande befogenheter att anta delegerade akter och genomförandeakter.

Sakkunniga har lyft fram att definitionen av restaurering i förslaget till förordning avviker från det nuvarande begreppet restaurering i Finland. Enligt förslaget ska restaurering/återställande avse processen att aktivt eller passivt understödja återhämtningen hos ett ekosystem i riktning mot eller till ett gott tillstånd, en livsmiljötyp till den högsta tillståndsnivå som går att uppnå och till dess gynnsamma referensareal, en livsmiljö för en art till tillräcklig kvalitet och kvantitet, eller arters populationer till tillfredsställande nivåer, som ett sätt att bevara eller öka biologisk mångfald och ekosystemresiliens.

Bakgrunden till kommissionens förslag är utvärderingen av Europeiska unionens strategi för biologisk mångfald 2011–2020, som visar att utarmningen av den biologiska mångfalden inte har kunnat stoppas. Också den mellanstatliga panelen för klimatförändringar IPCC:s rapport från 2022 betonar vikten av att förbättra ekosystemens tillstånd och särskilt vikten av att förbättra tillståndet i våtmarker, älvar, skogar och jordbruksmiljöer.

Finland har förbundit sig till målen i EU:s strategi för biologisk mångfald och till internationella avtal, såsom FN:s konvention om biologisk mångfald och de beslut om skydd av den biologiska mångfalden som fattades inom ramen för konventionen samt Parisavtalet. Det råder vetenskaplig konsensus och bred politisk enighet om de bakomliggande åtagandena och målen. För att målen ska nås krävs det ytterligare åtgärder också i Finland. Finansutskottet behandlar dock kommissionens förslag närmast ur ekonomisk synvinkel utan att närmare ta ställning till åtgärder som medför kostnader.

Utlåtande FiUU 17/2022 rd

Ekonomiska konsekvenser

Kommissionen bedömer att förslaget orsakar Finland kostnader på 931 miljoner euro per år. Detta är 12,6 procent av de beräknade totala kostnaderna för EU-medlemsstaterna, medan Finlands finansiella bidrag till EU-budgeten för närvarande är 1,77 procent. Finland får tredje mest kostnader efter Frankrike och Spanien. I förhållande till bruttonationalprodukten föranleds Finland mest kostnader (0,39 procent), följt av Lettland (0,18 procent) och Litauen (0,16 procent). I och med att ekosystemtjänsterna ökar beräknar kommissionen att den kalkylmässiga nyttan för Finland uppgår till 9,7 miljarder euro per år. Dessutom skulle förslaget öka utgifterna i EU:s budget med uppskattningsvis 25,5 miljoner euro före 2027. Dessa utgifter täcks genom omfördelning av medel.

Utskottet anser att de föreslagna ekonomiska konsekvenserna är mycket omfattande och de för Finland uppskattade kostnaderna oskäligt höga. Kostnaderna är också mycket höga jämfört med andra medlemsstater, i förhållande till bruttonationalprodukten är kostnaderna de högsta i EU. I enlighet med statsrådets ståndpunkt är kommissionens uppskattningar av kostnader och nytta dock förenade med betydande osäkerhetsfaktorer. Bedömningarna baserar sig på medelvärden och medianer för material som omfattar hela EU, och i dem beaktas inte i tillräcklig utsträckning Finlands särdrag och medlemsländernas olika utgångslägen. Uppskattningen innehåller inte heller några indirekta kostnadseffekter, såsom konsekvenser för sysselsättningen och näringslivet. De kan också delvis överlappa kostnaderna för verkställandet av den gällande regleringen. För många livsmiljötyper är en stor del av arealen enligt bilagan till kommissionens förslag okänd, vilket gör det svårt att bedöma det faktiska behovet av restaurering. Kommissionens bedömning grundar sig till exempel på antagandet att alla förekomster av livsmiljötyper i okänt tillstånd kräver restaurering. Detta är sannolikt inte fallet i Finland.

På basis av en nationell förstudie om förslaget till förordning kan kostnaderna vara cirka hälften av kommissionens kalkyler. I denna utredning, liksom i kommissionens förslag, ingår inga eventuella ersättningar eller incitament till markägarna vars kostnadseffekt skulle vara stor med beaktande av det grundlagsenliga egendomsskyddet. Enligt förstudien kan kostnaderna dock minskas bland annat genom att inrikta restaureringsåtgärderna på basis av kostnadseffektivitet och regionalt övervägd placering.

Finansministeriet lyfte i sitt sakkunnigyttrande dessutom fram att åtgärder som vidtas med den föreslagna volymen och tidtabellen kan leda till kapacitetsbrist och flaskhalsar på arbetsmarknaden i Finland. Detta skulle i sin tur leda till högre priser, med ytterligare höjda kostnader som följd.

Genomförandet av kommissionens förslag skulle i betydande grad öka också de administrativa kostnaderna bland annat för att avhjälpa brister i information, ordna uppföljningen av genomförandet av förordningen och utveckla uppföljningen. Exempelvis fullgörandet av skyldigheten att säkerställa att tillståndet inte försämras skulle exempelvis i enlighet med statsrådets ståndpunkt medföra en betydande ökning av den administrativa bördan när tillstånd ska beviljas för näringslivsprojekt. Detta kan antas öka förseningar i projekt och dessa förseningar skulle sannolikt medföra kostnader också för företagen om administrationen inte tilldelas tillräckliga resurser.

Utlåtande FiUU 17/2022 rd

Statsrådet konstaterar dock att nivåerna för EU-fonderna har slagits fast för innevarande budgetramperiod.

Utskottet konstaterar i likhet med statsrådet att för innevarande budgetramperiod är nivåerna för EU-fonderna överenskomna, och de nationella planerna för fonderna är likaså i stor utsträckning klara. Enligt utredning till utskottet är det med beaktande av kostnadernas storlek sannolikt att en relativt stor del av kostnaderna för Finland inte kan täckas via EU-fonderna. Finlands nuvarande utdelning från EU-fonderna är cirka 1,5 miljarder euro på årsnivå. Privat finansiering kan inte i betydande utsträckning förväntas täcka kostnaderna för förslaget. Sannolikt kommer kostnaderna således i huvudsak att riktas till de offentliga finanserna och i synnerhet till statsfinanserna, men i viss mån också till kommunerna.

I och med att ekosystemtjänsterna ökar beräknas den kalkylmässiga nyttan för Finland uppgå till 9,7 miljarder euro på årsnivå. Utskottet anser att storleken på den uppskattade årliga nyttan är orealistisk och konstaterar att mätningen av naturvärden är förknippad med problem som kommissionen inte har öppnat upp. Utskottet håller med statsrådet om att den exakta nyttan av förslaget i förhållande till kostnaderna inte kan bedömas på ett tillförlitligt sätt.

Vid utskottets sakkunnigutfrågning togs det upp att nyttan huvudsakligen är marknadslös nytta (t.ex. hur stor nytta människor upplever att de får av att röra sig i naturen). Dessutom ansågs det problematiskt att nyttan och olägenheterna huvudsakligen orsakas olika aktörer. Å andra sidan konstaterades restaureringen medföra nya slags arbetstillfällen och inkomstmöjligheter, men det ansågs också svårt att bedöma nyttan av dem. Dessutom framfördes det särskilt från miljöorganisationer och forskare att restaureringens positiva konsekvenser för naturen har bedömts mycket snävt och att konsekvenserna av kommissionens förslag har urvattnats i statsrådets ståndpunkt. I vilket fall som helst finns det risk för att kostnaderna för restaureringen fördelas ojämnt.

Fortsatta åtgärder

Utskottet betonar att för att nå ett godtagbart resultat måste förslaget och dess övergripande struktur ändras så att kostnadseffekterna för Finland minskar betydligt och är skäliga också jämfört med de övriga medlemsländerna. Ur denna synvinkel är de alltför direkta procentuella målnivåerna för restaureringen problematiska. Vid sidan av de direkta kostnaderna måste också indirekta kostnader beaktas, såsom konsekvenser för sysselsättningen, den regionala ekonomin och samhällsekonomin. För att nå en balanserad helhetslösning måste social, ekonomisk, regional och ekologisk hållbarhet beaktas. Dessutom måste också de administrativa kostnaderna minimeras. Det är ytterst viktigt att utreda egendomsskyddets förhållande till förslaget och kostnaderna för det.

Med tanke på kostnaderna anser utskottet i likhet med statsrådet att särskilt längden på den granskningsperiod som gäller restaurering av livsmiljöer inte bemöter medlemsstaterna rättvist och att medlemsländernas olika utgångspunkter bör beaktas bättre än vad som föreslagits. Likaså måste de åtgärder för att förbättra naturtillståndet som vidtagits innan den nationella planen godkändes bli beaktade och den målnivå som krävs bör vara lika i alla medlemsstater. Enligt statsrådets uppfattning förutsätter exempelvis de skyldigheter att höja den procentuella andelen grönområden och träddäckning som föreslås i artikel 6 i förordningen att de medlemsstater som för

Utlåtande FiUU 17/2022 rd

närvarande ligger över genomsnittet ökar täckningen i samma proportion som de länder som ligger sämst i unionen, även om det med tanke på förpliktelserna enligt förordningen är avgörande att alla medlemsstater har samma tillräckliga nivå.

I likhet med statsrådet anser utskottet att medlemsländerna måste ges tillräckligt med spelrum vid valet av åtgärder för att de nationella särförhållandena ska kunna beaktas och de åtgärder väljas som är mest kostnadseffektiva. Utrymme måste också lämnas för utnyttjande av nya forskningsrön och metoder. För bedömning av naturens tillstånd och genomförande av uppföljningssystem, inklusive statistikföring och kunskapsnivå, bör det skapas enhetliga definitioner och kriterier. Dessutom bör de centrala begreppen vara tydliga och entydiga. En stark nationell påverkan och uppföljning förutsätter att medlemsstaterna gör en öppen och evidensbaserad analys av åtgärder-
nas genomslag.

I enlighet med statsrådets ståndpunkt är det viktigt att de uppställda målen och förpliktelserna är ambitiösa men genomförbara. Utskottet håller också med statsrådet om att åtgärderna i första hand bör grunda sig på markägarnas frivillighet. Vid utskottets sakkunnigutfrågning föreslogs också en bedömning för att utreda hur den frivilliga marknaden fungerar i ett läge där minskade koldioxidutsläpp beaktas fullt ut i den nationella inventeringen av växthusgaser.

Utskottet betonar att restaurering måste gå att genomföra samtidigt med ekonomisk verksamhet. Under sakkunnigutfrågningen framfördes det att förordningen om restaurering i stor utsträckning skisserar upp tryggheten av naturens mångfald i termer av skydd och restaurering av natur. En reform av den industriella verksamheten och konsumtionssystemen i enlighet med de ekologiska villkoren får klart mindre uppmärksamhet. Denna differentiering leder till motsättningar mellan ekonomiska åtgärder och miljöåtgärder, även om den ekonomiska verksamheten kan samordnas med naturtillståndet. Under sakkunnigutfrågningen konstaterades det att i stället för separata planer är det nödvändigt att skapa förutsättningar för gemensam proaktiv planering.

Utskottet är särskilt oroat över hur jord- och skogsbruket ska samordnas med förslaget till förordning. Utskottet håller med statsrådet om att skogsbruk också i fortsättningen måste gå att bedriva heltäckande inom EU och att Finlands särdrag måste beaktas också till denna del. Uppnåendet av målen får inte försvaga livsmedelstryggheten, försörjningsberedskapen eller landsbygdsnärings-
arnas utkomstmöjligheter. Med tanke på försörjningsberedskapen bör det också utredas hur utkastet till förordning påverkar sådana projekt inom energisektorn som förutsätter ändringar i markanvändningen, såsom byggandet av vindkraft och kraftledningar.

Utskottet lyfter dessutom fram att det pågår flera politiska åtgärder och projekt, särskilt inom jord- och skogsbruket. Därför är det viktigt att se till att de samordnas för att undvika överlappningar och motstridigheter. Måluppställning, uppföljning och övervakning av genomförandet ska i sin helhet vara entydigt för att kostnaderna ska kunna hanteras.

Det är också nödvändigt att beakta att man genom redan pågående program på ett kostnadseffektivt sätt kan effektivisera åtgärderna för att stoppa naturförlusten och restaurera natur, när man också i framtiden ser till att programmen får tillräcklig finansiering. Det finns till exempel en vilja till mer skydd enligt det nuvarande Metso-programmet än vad de tillgängliga anslagen räcker

Utlåtande FiUU 17/2022 rd

till för. Också Helmi-programmet, som baserar sig på frivillighet, har inletts väl, och programmet Nousu för vandringsfisk skulle kunna förlängas.

Riksdagens budgetmakt

Som det konstateras ovan finansieras restaureringsåtgärder och åtgärder som syftar till att förbättra naturtillståndet i Finland för närvarande i praktiken med offentliga medel och huvudsakligen med medel ur statsbudgeten. I kommissionens förslag uppställs bindande restaureringsmål, vilket skulle leda till att genomförandet av förslaget skulle kräva att nationella medel allokeras från statsbudgeten.

Enligt kommissionens preliminära – och i överensstämmelse med det ovan sagda osäkra – uppskattning kan de årliga kostnaderna på 931 miljoner euro anses vara betydande utgifter med tanke på riksdagens budgetmakt, vilka avsevärt inskränker riksdagens prövningsrätt när den beslutar om den nationella budgeten. Förordningen skulle dessutom gälla tills vidare, och målen fastställas fram till 2050. Förordningen binder således riksdagens budgetmakt för en lång tid.

Utskottet anser utifrån inkommen utredning att kommissionens förslag, även med beaktande av bedömningens summariska karaktär, är oskäligt dyrt för Finland med tanke på riksdagens budgetmakt och anser det nödvändigt att riksdagens budgetmakt tryggas i den fortsatta beredningen. Även förslagets rättsliga grund, förhållande till egendomsskyddet och användningen av direktiv i stället för förordning bör utredas.

Hållbarhet i de offentliga finanserna

Avslutningsvis vill utskottet peka på det svåra läget för de offentliga finanserna. Eftersom de offentliga finanserna inte är hållbara på medellång sikt, måste också åtgärder för att bekämpa naturförlusten genomföras på ett sätt som är hållbart med tanke på de offentliga finanserna.

Enligt utredning till utskottet är den genomsnittliga årliga ökningen av naturvårdsanslagen 107 miljoner euro under innevarande valperiod jämfört med den tekniska ramen för 2020–2023. Till exempel den årliga budgeten för livsmiljöprogrammet Helmi är 40 miljoner euro och år 2022 uppgår utgifterna för naturvård inom miljöministeriets förvaltningsområde till sammanlagt omkring 100 miljoner euro. De kostnader som uppskattas i kommissionens förslag är betydligt större än för närvarande och har inte förutsetts i planen för de offentliga finanserna.

Å andra sidan anser utskottet det också viktigt att man framöver utreder vad det kostar samhälls-ekonomi om man inte vidtar åtgärder för att förbättra miljöns tillstånd och hur kostnaderna förändras om uppnåendet av målen fördröjs. Utskottet betonar att välfungerande ekosystem är nödvändiga också för att trygga ekonomins framtid.

UTSKOTTETS UTLÅTANDE

Finansutskottet meddelar

Utlåtande FiUU 17/2022 rd

att förordningen om restaurering av natur i den form kommissionen nu föreslår inte är godtagbar för Finland, eftersom den begränsar budgetmakten. För att nå ett godtagbart resultat måste propositionen på det sätt som statsrådet och riksdagens utskott anvisat ändras så att kostnadseffekterna för Finland minskar betydligt.

Helsingfors 9.11.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
vice ordförande Arto Pirttilahti cent
medlem Anders Adlercreutz sv
medlem Tarja Filatov sd (delvis)
medlem Timo Heinonen saml (delvis)
medlem Katja Hänninen vänst
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Jari Koskela saf (delvis)
medlem Pia Lohikoski vänst
medlem Matias Marttinen saml
medlem Riitta Mäkinen sd
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Sari Sarkomaa saml (delvis)
medlem Sami Savio saf
medlem Iris Suomela gröna
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf (delvis)
ersättare Markku Eestilä saml
ersättare Sari Essayah kd (delvis)
ersättare Anne Kalmari cent
ersättare Toimi Kankaanniemi saf (delvis)
ersättare Jukka Kopra saml
ersättare Merja Kyllönen vänst (delvis)
ersättare Jani Mäkelä saf (delvis)
ersättare Lulu Ranne saf
ersättare Veronica Rehn-Kivi sv (delvis)
ersättare Jussi Wihonen saf (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Mari Nuutila.

Utlåtande FiUU 17/2022 rd Avvikande mening 1

Avvikande mening 1 /saf

Motivering

Europeiska kommissionens förslag till EU-förordning om restaurering av natur slår mycket allvarligt mot Finlands statliga suveränitet, riksdagens budgetmakt och statens och kommunernas ekonomi. Särskilt allvarligt försvarar det jord- och skogsbruket och skogsindustrin.

Kostnaderna för Finland är enligt utkastet de tredje största och i förhållande till bruttonationalprodukten de allra största bland EU-länderna. Kostnaderna är helt orimliga i jämförelse med de förväntade fördelarna.

EU har under denna valperiod lagt fram flera förslag som är särskilt dyra för Finland och som inskränker beslutanderätten, såsom stimulanspaketet, Fit for 55 och taxonomin. Marins regering har misslyckats med att försvara våra nationella intressen. Restaureringsförordningen är ett ännu allvarligare slag mot vårt land, vår samhällsekonomi och vår offentliga ekonomi.

Som EU-förordning beaktar den inte på något sätt Finlands särförhållanden, näringar eller vår nuvarande höga nivå på skyddet av naturen och livsmiljön. Det ideologiska projektet främjar utvecklingen mot en förbundsstat och koncentrerings av makten till EU:s tjänstemannaförvaltning.

Finland utnyttjade inte sin möjlighet till subsidiaritetsyttrande i somras, medan Sverige försvarade sitt nationella intresse. Det är uppenbart att Marins regering inte kommer att motsätta sig propositionen senare, så utkastet måste helt enkelt förkastas och stora utskottet bör inte ge statsrådet politiskt mandat att godkänna det i nuvarande eller ändrad form.

Utkastet följer inte subsidiaritetsprincipen

EU-kommissionen tolkar förslaget som förenligt med subsidiaritetsprincipen. Enligt principen får EU agera endast i sådana frågor och endast i den mån målen inte kan uppnås på medlemsstatsnivå eller om målen bättre kan uppnås på unionsnivå.

Statsrådet konstaterar som sin preliminära bedömning att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Sannfinländarnas utskottsgrupp anser att förslaget inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Det är sannolikt att Finland självt känner till, kan och vågar behandla sina naturresurser bättre än ett förslag som kommit till genom EU:s konsensusbeslut och som inte ens innehåller ordentliga konsekvensbedömningar.

Förslaget följer inte proportionalitetsprincipen

EU-kommissionen anser att förslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen eftersom det inte går ut över vad som är nödvändigt för att nå målet, således att den biologiska mångfalden ska

Utlåtande FiUU 17/2022 rd **Avvikande mening 1**

fås att återhämta sig senast 2030. Kommissionen uppger också att den har gjort konsekvensanalyser som visar att fördelarna är betydligt större än kostnaderna.

Statsrådet anser att åtgärderna enligt konsekvensbedömningen och motiveringen till förslaget till förordning i huvudsak står i rätt proportion till målen, även om statsrådet konstaterar att målen kan uppnås genom nationella åtgärder och att det är tvivelaktigt om EU-kommissionens konsekvensbedömningar är tillförlitliga och lämpliga med tanke på förhållandena i Finland.

Sannfinländarnas utskottsgrupp anser att förslaget inte är förenligt med proportionalitetsprincipen. De avtal om miljömål som nu undertecknats används som grund för lagstiftning som är direkt bindande för Finland och för överföring av behörighet från nationell nivå till EU. Kravet på att uppnå realistiska eller orimliga mål kan inte utgöra grund för en så omfattande delegering av behörighet, och i synnerhet uppfyller det inte proportionalitetsprincipens anda. Dessutom motsvarar konsekvensbedömningarna inte entydigt vad EU-kommissionen påstår att de är och de kan således inte användas som motivering för att proportionalitetsprincipen blir uppfylld.

Propositionen strider mot andan och bokstaven i EU-fördragen

EU-fördragen anger inte någon rättslig grund för EU:s gemensamma skogspolitik. Enligt statsrådets EU-redogörelse bör skogspolitiken även i framtiden omfattas av den nationella beslutanderätten i EU, eftersom medlemsstaterna och deras omständigheter varierar. EU har befogenhet när det gäller miljö-, jordbruks- och energisektorerna, som direkt eller indirekt påverkar skogarna. Om skogspolitiken ska omfattas av den nationella beslutanderätten, kan den föreslagna förordningen inte godkännas.

Förslagets moraliska grund kan ifrågasättas

Finland och Sverige är skogsrika länder där man har levtt och utnyttjat skog, jordbruk och myrar i århundraden. Det är moraliskt fel att EU ens föreslår att just Finland och Sverige ska bära den största ekonomiska bördan vid restaureringen bara för att det i andra länder knappt alls finns skogar, sjöar och myrmarker. Om förslaget hade genomförts på ett rättvist sätt, skulle Tyskland eller Frankrike kunna restaurera skog till det tillstånd som rådde för hundratals år sedan, eller alternativt betala gängse ersättning för de restaureringsåtgärder som krävs av Finland.

Förordningen är ett felaktigt förfaringsätt; en långvarig överföring av behörighet är oacceptabel

Förordningen gäller i nästan 30 år, fram till 2050. Förslaget borde ha utarbetats som ett direktiv i stället för som en delegerad förordning, varvid medlemsländerna själva skulle kunna bestämma hur det nationella genomförandet av förslagets syften ska genomföras. EU-kommissionen kan senare genom delegerade förordningar, alltså som anmälningsärende, ändra förslagets viktigaste innehåll, således vad som ska restaureras och hur. Utkastet är således farligt med tanke på vår budgetsuveränitet och vår parlamentariska självständighet.

Utlåtande FiUU 17/2022 rd Avvikande mening 1

Utkastet är ekonomiskt ovanligt orättvist för Finland

Kostnaderna för förordningen är enorma för Finland och mycket små för många andra länder. Det är säkert en central orsak till att det finns anhängare av förordningen bland EU:s medlemsländer.

I förhållande till bruttonationalprodukten orsakas Finland mest kostnader av alla EU-länder, 0,39 procent av BNP. Av kostnaderna för hela förslaget ska Finland stå för 12,6 procent, även om vårt lands betalningsandel i EU-budgeten är endast 1,77 procent. De faktiska kostnaderna för Finland är dock mycket större.

Kostnaderna för förordningen blir större än för återhämtningspaketet

Propositionen medför enligt EU-kommissionens uppskattning årliga kostnader på en miljard euro för Finland. Det innebär att enbart de direkta kostnaderna för genomförandet av förordningen är närmare 30 miljarder euro. För jämförelsens skull stannade Finland i återhämtningspaketet för att betala ett nettobelopp på 5 miljarder euro till andra länder, och förslaget ansågs i stor utsträckning vara enormt stort både ekonomiskt och politiskt. De direkta kostnaderna för restaureringsförordningen är alltså sex gånger större än för återhämtningspaketet.

Den kalkylerade årliga nytta på tio miljarder euro som nämns i förslaget är uppenbart felaktig. Beräkningen baserar sig på länder där det knappast finns någon natur att restaurera, och i dessa länder kan man anta att restaureringen medför vissa fördelar. Varken upplevelseturism till Finland eller någon annan mekanism skulle ge Finland de fördelar som EU-kommissionen lovat, även om hela landet skulle restaureras till 1500-talet.

Förordningen beaktar inte på något sätt de kostnader som enskilda markägare eller näringslivet orsakas eller hur tvångsinlösen av markområden eller användningsförbud ska genomföras när det frivilliga iakttagandet upphör, från strandstugor som rivs till nedläggning av jord- och skogsbruket.

Det vore mycket överraskande om en omfattande restaurering enligt förordningen inte skulle höja kostnaderna exempelvis till det dubbla jämfört med vad som uppges. De direkta återställningskostnaderna, de indirekta kostnaderna och förlusten av ekonomisk aktivitet skulle sannolikt öka till 60–100 miljarder euro.

Marknaden är skicklig på att förutse framtiden, vilket innebär att följderna av kollaps i investeringarna, uppsägningar och panikförsäljningar under förordningens giltighetstid kan riktas till Finlands ekonomi med framförhållning och inte kontrollerat jämnt på lång sikt. Det skulle inte bara äventyra, utan sannolikt förstöra hållbarheten i Finlands offentliga finanser.

Avvikande mening

Vi föreslår

att stora utskottet beaktar det som sägs ovan och inte godkänner statsrådets nuvarande ståndpunkt och att Finland bör kräva att den föreslagna förordningen förkastas.

Utlåtande FiUU 17/2022 rd
Avvikande mening 1

Helsingfors 9.11.2022

Ville Vähämäki saf
Sami Savio saf
Lulu Ranne saf
Jari Koskela saf
Jussi Wihonen saf
Toimi Kankaanniemi saf

Utlåtande FiUU 17/2022 rd Avvikande mening 2

Avvikande mening 2 /saml, kd

Motivering

Samlingspartiet anser att kommissionens förslag till förordning om restaurering av natur inte kan godtas. Statsrådets ståndpunkt måste vara negativ och Finland får inte godkänna förslaget till förordning. Utarmningen av den biologiska mångfalden är en livsviktig fråga med tanke på att jordklotet ska förbli livskraftigt, och med tanke på en hållbar tillväxt. Att pruta på regleringens ändamålsenlighet eller noggranna konsekvensbedömningar är inte tänkbart, och uttryckligen av denna orsak.

Samlingspartiet är ytterst oroat över regeringens förmåga att sköta Finlands intressebevakning i EU. Eftersom Finlands regering på grund av meningsskiljaktigheter under sommaren och början av hösten inte kunde bilda sig en ståndpunkt till restaureringsförordningen förlorade Finlands riksdag sin rätt och möjlighet att lämna subsidiaritetsyttrande till kommissionen, vilket Sverige gjorde. Sveriges riksdag lämnade ett kritiskt yttrande i ärendet med en subsidiaritetsanmärkning samtidigt som Finlands statsråd inte hunnit längre än till att lämna riksdagen det aktuella U-brevet i ärendet. Finland är ohjälpligt för sent ute i sitt påverkansarbete. Det kommer oundvikligen att påverka slutresultatet. Det skulle ha varit viktigt för Finland att på samma sätt som Sverige visa att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen.

Dessutom bör Finlands ståndpunkt betydligt tydligare signalera till vilka delar vi inte godkänner förslaget till förordning. Nu är statsrådsmedlemmarnas budskap sinsemellan motstridiga. Finlands ståndpunkt fastställs i U-skrivelsen, men i talen varierar betoningarna och budskapen. Förhandlingarna kan inte leda till ett lyckat resultat för Finland om vår ståndpunkt inte senast nu blir klarare och starkare.

Statsrådets inställning till restaureringsförordningen är på många sätt problematisk. Statsrådet är berett att förbinda sig till kommissionens förslag, även om det ännu inte finns heltäckande information om det slutliga innehållet och dess konsekvenser.

Under beredningen av Finlands ståndpunkt har man bland annat inte haft tillgång till uppgifter om vilka områden skyldigheterna enligt förordningen gäller. Det är oroväckande att Finland är berett att förbinda sig till de omfattande skyldigheterna i lagstiftningsinitiativet utan att konsekvenserna av dem är klara. Målet för restaurering enligt förslaget till förordning är mycket omfattande och många frågor kräver ytterligare mer exakta definitioner. Dessutom måste hållbarhetsaspekterna beaktas, eftersom en stor del av målen gäller enskilda markägares och skogsägares mark, som används exempelvis för skogsbruk. Samlingspartiet undrar hur statsrådet kan stödja ett förslag, vars konsekvenser och de detaljer som behövs för genomförandet fortfarande är ytterst oklara.

Samlingspartiet anser det vara viktigt att Finland driver linjen att förslaget ska ändras till ett direktiv. Medlemsländerna måste själva kunna besluta om detaljer och inriktningar som är viktiga med tanke på genomförandet av lagstiftningen om restaurering och som förbättrar effektiviteten. Därför skulle direktiv lämpa sig bättre än förordning.

Utlåtande FiUU 17/2022 rd Avvikande mening 2

Kommissionens delegerade befogenheter måste begränsas i synnerhet när det är fråga om ärenden som hänför sig till den nationella beslutanderätten. Dessutom beaktar de delegerade akterna inte nationella särdrag. Det är bra att statsrådet förhåller sig mycket reserverat till den delegerade befogenhet som föreslås för kommissionen. Man bör dock vara mer kritisk till den rättsliga grunden.

Konsekvensbedömningen för restaureringsförordningen är mycket snäv. Enligt kommissionens uppskattning är Finlands direkta kostnader bland EU-länderna de tredje största, nästan en miljard euro per år. Tidsperspektivet för att fastställa en gynnsam nivå på livsmiljötyper är problematiskt för Finland och behandlar inte Finland rättvist jämfört med de centraleuropeiska länder som har avverkat sina skogar bland annat för odling långt tidigare än i Finland efter kriget på 1950-talet.

De direkta kostnaderna är omfattande och relativt dyra för Finland jämfört med de övriga medlemsländerna. Kostnaderna är dock med stor sannolikhet högre än vad som uppskattats. Indirekta kostnadseffekter uppstår bland annat för enskilda markägare, industrin och regionerna. I den konsekvensbedömning som kommissionen låtit göra har inverkan på skatteinkomsterna inte beaktats. Ändå stöder statsrådet en bindande och mycket hög målnivå.

Samlingspartiet uttrycker sin oro över hur den bindande målnivån med säkerhet kan uppnås genom de frivilliga åtgärder som statsrådet stöder sig på i sin ståndpunkt. Och hur man planerar att gå tillväga om bindande målnivåer inte uppnås genom frivilliga åtgärder.

Samlingspartiet påpekar också att det bör göras en samlad bedömning av de sammantagna konsekvenserna av alla planerade lagstiftningsprojekt. Genom en noggrann helhetsöversyn kan man finna mer verkningsfulla och kostnadseffektiva åtgärder samt förhindra överlappande eller motstridiga åtgärder.

Särskilt med tanke på den långsiktiga hållbarheten är det nödvändigt att sörja för naturens bärkraft och mångfald. Endast på detta sätt kan man sörja för försörjningsberedskapen i framtiden, anpassningen till klimatförändringen och matproduktionen. Samlingspartiet önskar att man försöker finna lösningar som inte heller under de kommande åren försvagar livsmedelstryggheten, självförsörjningen i fråga om energi eller försörjningsberedskapen.

I sin helhet kan EU-kommissionens förslag till restaureringsförordning inte godkännas. Den respekterar inte den subsidiaritetsprincip som är väsentlig för unionens verksamhet och ger inte det bästa möjliga resultatet då det nationella handlingsutrymmet förblir alltför begränsat. De inbyggda felen måste åtgärdas. Därför kan statsrådets positiva ställningstaganden till restaureringsförordningen inte godkännas. Samlingspartiet förhåller sig negativt till förordningen och anser att den i princip är misslyckad.

Avvikande mening

Vi föreslår

att stora utskottet ändrar Finlands ståndpunkt så att det i stället för stöd för målen och förpliktelseerna i förslaget till förordning entydigt framgår av Finlands ståndpunkt i likhet med

Utlåtande FiUU 17/2022 rd
Avvikande mening 2

Sveriges ståndpunkt att Finland inte godkänner förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning.

Helsingfors 9.11.2022

Timo Heinonen saml
Markku Eestilä saml
Matias Marttinen saml
Sari Sarkomaa saml
Jukka Kopra saml
Sari Essayah kd